

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Водному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 24, ст. 189):

1) главу 3 доповнити статтею 13⁵ такого змісту:

"Стаття 13⁵. Інформаційне забезпечення управління у сфері використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану вод, а також інших інформаційних потреб управління у сфері використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

У межах інформації, що отримується у сфері використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у сфері використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення

прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею";

2) пункт 3 частини першої статті 15¹ викласти в такій редакції:

"3) організація та здійснення моніторингу вод згідно із статтею 21 цього Кодексу";

3) у частині першій статті 16:

пункт 5 викласти в такій редакції:

"5) здійснення моніторингу вод згідно із статтею 21 цього Кодексу";

пункти 12³, 12⁴ та 12⁹ виключити;

4) пункт 3 статті 17 викласти в такій редакції:

"3) здійснення моніторингу вод згідно із статтею 21 цього Кодексу";

5) у статті 21:

у назві слова "Державний моніторинг" замінити словом "Моніторинг";

у частині першій слова "державний" та "державного" виключити;

у частині другій слова "Державний моніторинг" замінити словом "Моніторинг", а слова "навколишнього природного середовища України" – словом "довкілля";

б) частину другу статті 81 викласти в такій редакції:

"З метою оцінки екологічного стану, розроблення заходів щодо використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів, досягнення екологічних цілей, визначених для кожного району річкового басейну, в установлені строки розробляється план управління річковим басейном. Стратегічною екологічною ціллю для всіх районів річкових басейнів є досягнення або підтримання принаймні "доброго" екологічного та хімічного стану масивів поверхневих вод, "доброго" хімічного та кількісного стану масивів підземних вод, а також "доброго" екологічного потенціалу штучних або істотно змінених масивів поверхневих вод".

2. У Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3–4, ст. 27):

1) пункт "в" частини першої статті 14 виключити;

2) у статті 191:

частину п'яту викласти в такій редакції:

"5. Моніторинг земель і ґрунтів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, та іншими суб'єктами, на яких законом покладено повноваження із здійснення

моніторингу земель і ґрунтів, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України";

частину шосту виключити;

3) у статті 192 слова "земельних ділянок" замінити словами "земель і ґрунтів".

3. У Лісовому кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 21, ст. 170):

1) у статті 55:

частину першу після слова "динаміки" доповнити словом "показників";

у частині третій слова "навколишнього природного середовища" замінити словом "довкілля";

2) доповнити статтею 55² такого змісту:

"Стаття 55². Інформаційне забезпечення управління у сфері лісового господарства

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану лісів, а також інших інформаційних потреб управління у сфері лісового господарства використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері лісового господарства.

У межах інформації, що отримується у сфері лісового господарства і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у сфері лісового господарства із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею".

4. У Законі України "Про охорону навколишнього природного середовища" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 41, ст. 546 із наступними змінами):

1) у статті 3:

у пункті "ї" слова "з урахуванням ступеня" замінити словами "з урахуванням зміни клімату, ступеня";

доповнити пунктами "н" та "о" такого змісту:

"н) пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптація до зміни клімату;

о) пом'якшення наслідків подій, що заподіяли або можуть заподіяти екологічну шкоду";

2) у пункті "е" частини першої статті 9 слова "навколишнього природного середовища" замінити словом "довкілля";

3) пункт "є" частини першої статті 10 викласти в такій редакції:

"є) створенням та функціонуванням загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі";

4) у пункті "в" частини першої статті 15 слово "планіровки" замінити словом "планування";

5) у частині першій статті 20:

в абзаці першому слова "реалізує державну політику" замінити словами "забезпечує формування державної політики";

пункти "в" та "й" викласти в такій редакції:

"в) забезпечення функціонування державної системи моніторингу довкілля, утворення і забезпечення функціонування загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі";

"й) здійснення міжнародного співробітництва з питань охорони навколишнього природного середовища, зміни клімату та збереження озонового шару, вивчення, узагальнення і поширення міжнародного досвіду в цій галузі, організація виконання зобов'язань України відповідно до міжнародних угод з питань охорони навколишнього природного середовища, зміни клімату та збереження озонового шару";

пункт "к" виключити;

б) частину першу статті 20¹ доповнити пунктом "е" такого змісту:

"е) підготовка щорічної Національної доповіді про стан довкілля в Україні у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України";

7) частину першу статті 20² доповнити пунктами "о" та "п" такого змісту:

"о) використання даних та інформації, отриманих у порядку функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем шляхом доступу в режимі реального часу до загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі;

п) створення та забезпечення функціонування інформаційно-аналітичної системи з функціями, необхідними для забезпечення виконання своїх повноважень, що має бути інтегрована із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою / забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі";

8) у частині першій статті 20⁴:

пункт "б" викласти в такій редакції:

"б) здійснення моніторингу довкілля згідно з цим Законом та іншими законами України";

включити пункт "в" такого змісту:

"в) забезпечення передачі інформації про стан довкілля (екологічної інформації), отриманої з використанням автоматизованих систем вимірювання під час моніторингу довкілля, визначеним суб'єктам моніторингу";

9) статтю 22 викласти в такій редакції:

"Стаття 22. Державна система моніторингу довкілля

Державна система моніторингу довкілля – це система спостережень, збирання, оброблення, аналізу, зберігання та обміну інформацією про стан довкілля, вплив на нього, прогнозування його змін та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень в Україні з метою забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку.

Державна система моніторингу довкілля включає такі підсистеми:

- а) моніторинг атмосферного повітря;
- б) моніторинг вод;
- в) моніторинг земель і ґрунтів;
- г) моніторинг лісів;
- ґ) моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття;
- д) моніторинг у сфері управління відходами;
- е) моніторинг геологічного середовища;
- є) моніторинг впливу фізичних факторів (температура, шум, вібрація, іонізуюче та неіонізуюче випромінювання).

Порядок функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Органи державної влади, на які законом покладено повноваження щодо здійснення моніторингу довкілля, несуть відповідальність за його здійснення, оприлюднення екологічної інформації, отриманої в результаті такого моніторингу, та забезпечують доступ до неї відповідно до закону.

Органи державної влади разом з науковими установами Національної академії наук України або іншими науковими установами, які проводять комплексні наукові дослідження навколишнього природного середовища та природних ресурсів, забезпечують організацію короткострокового

і довгострокового прогнозування змін навколишнього природного середовища, які мають враховуватися під час розроблення та виконання програм і заходів щодо економічного та соціального розвитку України, у тому числі щодо охорони навколишнього природного середовища, використання і відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Фінансування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем здійснюється за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством";

10) доповнити статтями 22¹–22³ такого змісту:

"Стаття 22¹. Рівні державної системи моніторингу довкілля

Функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем здійснюється на таких рівнях:

- а) національний (державний) рівень;
- б) регіональний рівень;
- в) локальний (місцевий) рівень;
- г) об'єктовий рівень.

З метою підвищення ефективності функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем можуть утворюватися регіональні центри моніторингу довкілля, порядок створення та примірне положення про які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Дані та інформація, отримані в порядку функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем, вносяться до загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі.

Стаття 22². Режими функціонування державної системи моніторингу довкілля

Державна система моніторингу довкілля та її підсистеми функціонують у режимі:

- а) повсякденного функціонування;
- б) підвищеної готовності;
- в) реагування на надзвичайні екологічні ситуації;
- г) відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період.

Режим функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Порядок функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем визначає перелік заходів, завдання та порядок взаємодії органів, що здійснюють моніторинг довкілля, під час функціонування зазначеної системи та її підсистем у відповідному режимі.

У режимах підвищеної готовності або реагування на надзвичайні екологічні ситуації, а також у частині даних та інформації державної системи моніторингу довкілля та її підсистем, що використовуються для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, завчасного реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації, моніторингу надзвичайних ситуацій або інформування у сфері цивільного захисту, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі із системою моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій в Україні.

Стаття 22³. Спостереження за станом довкілля

Спостереження за станом довкілля або його складових здійснюються органами виконавчої влади, іншими спеціально уповноваженими органами державної влади, органами місцевого самоврядування. Підприємства, установи та організації, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану довкілля, здійснюють спостереження за станом довкілля або його складових на території, на якій вони розташовані або якою користуються, відповідно до законодавства.

У разі якщо підприємства, установи та організації, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану довкілля, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, на які покладено обов'язок із здійснення спостережень за станом довкілля або його складових, здійснюють відповідні спостереження з використанням засобів вимірювальної техніки, такі засоби мають відповідати вимогам законодавства про метрологію та метрологічну діяльність.

Якщо дані та інформація, отримані в результаті спостережень за станом довкілля або його складових, використовуються для забезпечення інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, а також в інших випадках, передбачених законодавством, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, які здійснюють спостереження за станом довкілля або його складових, безоплатно передають такі дані та

інформацію до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Дані та інформація, отримані в результаті спостережень за станом довкілля або його складових, можуть використовуватися для забезпечення інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища";

11) статті 25 і 25¹ викласти в такій редакції:

"Стаття 25. Інформація про стан довкілля (екологічна інформація)

Інформація про стан довкілля (екологічна інформація) – це будь-яка інформація в письмовій, аудіовізуальній, електронній чи іншій матеріальній формі про:

а) стан довкілля або його складових (атмосферу, атмосферне повітря, води, ґрунти, землю, внутрішні морські води та територіальне море, прибережні захисні смуги, природні ландшафти і природні території та об'єкти, у тому числі водно-болотні угіддя, ліси, рослинний та тваринний світ, біологічне різноманіття та його компоненти, включаючи генетично модифіковані організми, та їх взаємодію із складовими довкілля);

б) фактори, які впливають або можуть вплинути на стан довкілля або його складових, зазначених у пункті "а" цієї частини, – викиди, інші потрапляння забруднювачів у довкілля, речовини, енергія, шум, вібрація, іонізуюче та неіонізуюче випромінювання, відходи (включаючи радіоактивні);

в) заходи (включаючи адміністративні), державну політику, законодавство, документи державного планування, плани, програми, міжнародні договори України у сфері довкілля, діяльність, що впливають або можуть вплинути на стан довкілля або його складових чи факторів, зазначених у пунктах "а" та "б" цієї частини, а також заходи або діяльність, спрямовані на їх охорону;

г) звіти про виконання екологічного законодавства;

г) витрати, пов'язані із здійсненням природоохоронних заходів за рахунок фондів охорони навколишнього природного середовища, інших джерел фінансування, економічний аналіз, використаний у рамках заходів та діяльності, передбачених пунктом "в" цієї частини;

д) стан здоров'я та безпеки людей, у тому числі безпечність харчового ланцюга, умови життя людини, стан об'єктів культурної спадщини і споруд тією мірою, якою на них впливає або може вплинути стан складових довкілля, зазначених у пункті "а" цієї частини, або будь-які фактори і заходи, зазначені у пунктах "б" і "в" цієї частини, які впливають або можуть вплинути через відповідні складові.

Інформація про стан довкілля (екологічна інформація) не відноситься до інформації з обмеженим доступом.

Основними джерелами екологічної інформації є дані моніторингу довкілля, кадастрів природних ресурсів, реєстри, автоматизовані бази даних, архіви, а також довідки, що видаються уповноваженими на це органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, окремими посадовими особами.

Екологічна інформація надається на запит у порядку, визначеному законодавством про доступ до публічної інформації.

Екологічна інформація розпорядника, що фізично зберігається для нього іншими особами, підлягає наданню на запит розпорядником на загальних засадах.

Стаття 25¹. Екологічне інформування

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зобов'язані забезпечити створення, збирання, зберігання, оновлення та вільний доступ до екологічної інформації, розпорядниками якої вони є.

Екологічна інформація, що створюється або упорядковується органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за їхнім дорученням або від їхнього імені, має бути актуальною, достовірною та такою, що відповідає порівнянності.

Підприємства, установи та організації, діяльність яких може негативно вплинути або впливає на стан довкілля, життя і здоров'я людей, органи державної влади, органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечувати вільний доступ до інформації про стан довкілля (екологічної інформації).

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування забезпечують створення та функціонування визначених законодавством автоматизованих інформаційно-аналітичних систем та інших електронних засобів з метою надання доступу до екологічної інформації та її поширення.

Екологічне інформування здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у межах їхніх повноважень шляхом:

а) підготовки центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, і подання на розгляд Верховної Ради України щорічної Національної доповіді про стан довкілля в Україні, а після її розгляду Верховною Радою України – оприлюднення на офіційному веб-сайті органу;

б) щорічного інформування Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями відповідних рад та населення про стан довкілля на відповідних територіях;

в) систематичного інформування населення через засоби масової інформації про стан довкілля, динаміку його змін, джерела забруднення, розміщення відходів чи іншу зміну навколишнього природного середовища і характер впливу екологічних факторів на здоров'я людей;

г) негайного інформування про надзвичайні екологічні ситуації;

г) передачі інформації, отриманої в результаті проведення моніторингу довкілля, за допомогою електронних комунікацій органами, уповноваженими приймати рішення щодо отриманої інформації;

д) забезпечення вільного доступу до екологічної інформації, що міститься у списках, реєстрах, архівах та інших джерелах;

е) оприлюднення у порядку, визначеному законами України та іншими нормативно-правовими актами:

текстів міжнародних договорів України, а також нормативно-правових актів з питань, що стосуються довкілля;

документів державного планування, що стосуються довкілля, та звітів з моніторингу наслідків їх виконання для довкілля;

звітів за результатами виконання документів, зазначених в абзацах другому і третьому цього пункту;

даних, отриманих у рамках моніторингу довкілля та контролю діяльності, що впливає або може вплинути на стан довкілля;

документів дозвільного характеру, текстів угод, що стосуються довкілля або використання природних ресурсів;

документів, що створюються в результаті здійснення процедур оцінки впливу на довкілля, стратегічної екологічної оцінки та оцінки ризиків щодо складових довкілля, зазначених у пункті "а" частини першої статті 25 цього Закону";

12) розділ V доповнити статтею 25² такого змісту:

"Стаття 25². Інформаційне забезпечення управління в галузі охорони навколишнього природного середовища

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень в галузі охорони навколишнього природного середовища формуються інформаційні потреби управління у зазначеній сфері. Головними

компонентами, що визначають змістовну частину інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, є:

- а) фактори, які справляють значний вплив на довкілля;
- б) антропогенне навантаження на довкілля та його складові;
- в) стан довкілля, включаючи обсяг наявних природних ресурсів та їхню якість;
- г) вплив на стан природних екосистем, соціально-економічний розвиток та здоров'я людей;
- г) наявність і рівень ефективності природоохоронних стратегій, програм і заходів, спрямованих на подолання негативного впливу на довкілля.

Інформаційні потреби управління в галузі охорони навколишнього природного середовища є основою для формування та функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем, а також здійснення державної статистичної діяльності.

Перелік інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища затверджується Кабінетом Міністрів України.

З метою надання адміністративних та інших публічних послуг у галузі охорони навколишнього природного середовища створюються загальнодержавна екологічна автоматизована інформаційно-аналітична система забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережа, що передбачає створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорону, захист інформації, а також електронну взаємодію між фізичними та юридичними особами, фізичними особами – підприємцями, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами.

Положення про загальнодержавну екологічну автоматизовану інформаційно-аналітичну систему забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережу затверджується Кабінетом Міністрів України";

13) у частині першій статті 61 слова "навколишнього природного середовища" замінити словом "довкілля";

14) розділ XII доповнити статтею 64¹ такого змісту:

"Стаття 64¹. Збереження біологічного та ландшафтної різноманіття

Біологічне різноманіття (біорізноманіття) – це різноманітність живих організмів з усіх джерел, зокрема наземних, морських та інших водних екосистем і екологічних комплексів, частиною яких вони є. Біорізноманіттям є різноманітність у рамках виду, між видами і різноманіття екосистем.

Біорізноманіття складається з видового, популяційного, ценотичного, генетичного різноманіття.

Ландшафтне різноманіття – це множинність ландшафтів як природно-територіальних комплексів, сформованих у результаті взаємодії природних та/або антропогенних чинників.

Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття забезпечується шляхом:

- а) охорони рослинного світу;
- б) охорони тваринного світу;
- в) збереження та охорони лісів;
- г) збереження та охорони степів і лук;
- г) збереження боліт і торф'яників;

д) збереження та охорони ландшафтів, підтримання їхніх важливих або характерних рис, пов'язаних з їх природною конфігурацією та/або діяльністю людей та спадковою цінністю;

е) організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду, відтворення його природних комплексів та об'єктів, екомережі, екосистем і природних оселищ (природних середовищ існування), інших природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні.

З метою розроблення науково обґрунтованих планів і програм з поліпшення, збереження та відновлення біологічного та ландшафтного різноманіття, у тому числі лісів, попередження і стримування його втрат, сталого використання компонентів біологічного та ландшафтного різноманіття здійснюється державний моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття.

Моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття – це система спостережень за біологічним та ландшафтним різноманіттям, збирання, оброблення та обміну інформацією про стан його компонентів, що використовується для оцінки і прогнозування змін у їх стані та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень.

Моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття є складовою державної системи моніторингу довкілля і здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією у сфері охорони біологічного та ландшафтного різноманіття використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері охорони біологічного та ландшафтного різноманіття.

У межах інформації, що отримується у сфері охорони біологічного та ландшафтного різноманіття і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у сфері охорони біологічного та ландшафтного різноманіття із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею";

15) у частині третій статті 65 слова "забруднення навколишнього природного середовища, руйнівного" замінити словами "забруднення навколишнього природного середовища, зміни клімату, руйнівного";

16) статтю 66 викласти в такій редакції:

"Стаття 66. Запобігання надзвичайним ситуаціям та іншим небезпечним подіям, ліквідація їх шкідливих екологічних наслідків

Проектування та експлуатація господарських та інших об'єктів мають здійснюватися з дотриманням прийнятних рівнів ризиків виникнення надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій, а також передбачати заходи з ліквідації їх шкідливих екологічних наслідків.

Про виникнення (загрозу виникнення) надзвичайної ситуації або іншої небезпечної події, що спричинила (може спричинити) забруднення навколишнього природного середовища, підприємства, установи та організації зобов'язані невідкладно повідомляти відповідні місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій здійснюється у порядку, визначеному Кодексом цивільного захисту України та іншими нормативно-правовими актами";

17) у частині другій статті 68:

у пункті "л" слова "своєчасної, повної та достовірної інформації про стан навколишнього природного середовища, а також про джерела забруднення" замінити словами "або несвоєчасному наданні на запит повної та достовірної екологічної інформації";

доповнити пунктами "п" та "р" такого змісту:

"п) невиконанні органом державної влади, на який законом покладено повноваження із здійснення моніторингу довкілля, такого моніторингу згідно із встановленим порядком, а також ненаданні, несвоєчасному наданні доступу або неоприлюдненні згідно із законом даних та інформації, отриманих

у рамках функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем;

р) невносенні суб'єктом державної системи моніторингу довкілля або несвоєчасному внесенні у строки, встановлені порядком функціонування державної системи моніторингу довкілля та її підсистем, інформації про стан довкілля, отриманої у порядку здійснення такого моніторингу, до загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережі".

5. У Законі України "Про природно-заповідний фонд України" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 34, ст. 502):

1) в абзаці другому преамбули та абзаці шостому частини першої статті 9 слова "навколишнього природного середовища" замінити словом "довкілля";

2) у частині першій статті 17 слова "екологічного моніторингу" замінити словами "моніторингу довкілля".

6. У Законі України "Про рослинний світ" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 22–23, ст. 198 із наступними змінами):

1) статтю 39 викласти в такій редакції:

"Стаття 39. Моніторинг рослинного світу

Моніторинг рослинного світу здійснюється у рамках моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, що є складовою державної системи моніторингу довкілля";

2) розділ VII доповнити статтею 39¹ такого змісту:

"Стаття 39¹. Інформаційне забезпечення управління у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану рослинного світу, а також інших інформаційних потреб управління у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу.

У межах інформації, що отримується у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу із загальнодержавною екологічною

автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею".

7. Розділ I Закону України "Про державну геологічну службу України" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 51, ст. 456 із наступними змінами) доповнити статтею 4¹ такого змісту:

"Стаття 4¹. Моніторинг геологічного середовища та інформаційне забезпечення управління у сфері охорони та раціонального користування надрами

Моніторинг геологічного середовища здійснюється державною геологічною службою України в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Моніторинг геологічного середовища є складовою державної системи моніторингу довкілля.

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану геологічного середовища, а також інших інформаційних потреб управління у сфері охорони та раціонального користування надрами використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері охорони та раціонального користування надрами.

У межах інформації, що отримується у сфері охорони та раціонального користування надрами і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у сфері охорони та раціонального користування надрами із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею".

8. У Законі України "Про охорону атмосферного повітря" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 48, ст. 252 із наступними змінами):

1) частину першу статті 1 доповнити з урахуванням алфавітного порядку термінами такого змісту:

"агломерація – територія з населенням понад 250 тисяч осіб, визначена Кабінетом Міністрів України для цілей моніторингу та управління якістю атмосферного повітря";

"зона – частина території держави, визначена Кабінетом Міністрів України для цілей моніторингу та управління якістю атмосферного повітря";

"орган управління якістю атмосферного повітря – обласна державна адміністрація, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, що здійснює виконавчу владу на території відповідної зони, а також Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, виконавчий орган міської ради, що виконує функції і повноваження органу місцевого самоврядування на території відповідної агломерації";

"центральна референс-лабораторія – акредитована лабораторія, що виконує функції, визначені цим Законом";

2) розділ III доповнити статтею 22¹ такого змісту:

"Стаття 22¹. Управління якістю атмосферного повітря

З метою управління якістю атмосферного повітря у зонах та агломераціях у разі перевищення рівнів концентрацій забруднюючих речовин, визначених Кабінетом Міністрів України, органи управління якістю атмосферного повітря забезпечують підготовку планів поліпшення якості атмосферного повітря та короткострокових планів дій для відповідної зони або агломерації, а також реалізацію передбачених ними заходів.

Порядок розроблення і затвердження планів поліпшення якості атмосферного повітря та короткострокових планів дій для зон або агломерацій встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища";

3) статтю 32 викласти в такій редакції:

"Стаття 32. Моніторинг атмосферного повітря

Моніторинг атмосферного повітря проводиться з метою отримання, збирання, оброблення, зберігання, поширення та аналізу інформації про якість атмосферного повітря, оцінювання та прогнозування змін і ступеня небезпечності рівня забруднення атмосферного повітря, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень у галузі охорони атмосферного повітря.

Для цілей моніторингу атмосферного повітря Кабінет Міністрів України визначає рівні забруднюючих речовин – концентрацію забруднюючих речовин в атмосферному повітрі чи осадах у визначений час.

Моніторинг атмосферного повітря є складовою державної системи моніторингу довкілля.

Порядок організації та проведення моніторингу атмосферного повітря встановлюється Кабінетом Міністрів України.

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану

атмосферного повітря, а також інших інформаційних потреб управління у сфері охорони атмосферного повітря використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері охорони атмосферного повітря.

У межах інформації, що отримується у сфері охорони атмосферного повітря і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у сфері охорони атмосферного повітря із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею";

4) розділ VI доповнити статтею 32¹ такого змісту:

"Стаття 32¹. Центральна референс-лабораторія

З метою забезпечення точності, єдності та простежуваності вимірювань під час проведення моніторингу атмосферного повітря центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, утворює та забезпечує функціонування центральної референс-лабораторії.

Центральна референс-лабораторія має бути акредитована відповідно до ДСТУ ISO/IEC 17025:2017 "Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій" (ISO/IEC 17025:2017, IDT) або іншого національного стандарту, яким його може бути замінено, на проведення вимірювань за референс-методами оцінювання рівнів забруднюючих речовин та калібрування засобів вимірювальної техніки, визначених Кабінетом Міністрів України.

Основними функціями центральної референс-лабораторії є:

забезпечення простежуваності вимірювань, що здійснюються під час моніторингу атмосферного повітря відповідно до вимог, визначених розділом 5.6.2.2 ДСТУ ISO/IEC 17025:2017 "Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій" (ISO/IEC 17025:2017, IDT) або іншим національним стандартом, яким його може бути замінено;

здійснення калібрування засобів вимірювальної техніки, що використовуються під час проведення моніторингу атмосферного повітря;

забезпечення впровадження суб'єктами моніторингу атмосферного повітря системи забезпечення якості та контролю якості даних, що є результатом проведення моніторингу атмосферного повітря, яка передбачає здійснення регулярного технічного обслуговування приладів для забезпечення точності вимірювань;

участь у розробленні проектів нормативних документів, зокрема з питань системи забезпечення якості та контролю якості даних, що впроваджується суб'єктами моніторингу атмосферного повітря;

управління програмами професійного тестування лабораторій спостереження за станом атмосферного повітря;

координація діяльності лабораторій спостереження за станом атмосферного повітря;

організація проведення порівняльних випробувань між лабораторіями спостереження за станом атмосферного повітря;

проведення арбітражних лабораторних досліджень (випробувань);

затвердження систем вимірювання (методик, обладнання, мереж та лабораторій);

забезпечення точності вимірювань;

аналіз методів оцінювання;

співробітництво з відповідними національними лабораторіями інших країн у сфері оцінки якості повітря".

9. У Законі України "Про тваринний світ" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 14, ст. 97 із наступними змінами):

1) статтю 55 викласти в такій редакції:

"Стаття 55. Моніторинг тваринного світу

Моніторинг тваринного світу здійснюється у рамках моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, який є складовою державної системи моніторингу довкілля";

2) доповнити статтею 55¹ такого змісту:

"Стаття 55¹. Інформаційне забезпечення управління у сфері охорони, використання і відтворення тваринного світу

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану тваринного світу, а також інших інформаційних потреб управління у сфері охорони, використання і відтворення тваринного світу використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері охорони, використання і відтворення тваринного світу.

У межах інформації, що отримується у сфері охорони, використання і відтворення тваринного світу і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується

технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у сфері охорони, використання і відтворення тваринного світу із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею".

10. У статті 39 Закону України "Про питну воду та питне водопостачання" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 16, ст. 112; 2013 р., № 48, ст. 682; із змінами, внесеними Законом України від 12 січня 2023 року № 2887–IX):

- 1) абзаци другий і п'ятий частини другої виключити;
- 2) доповнити частиною четвертою такого змісту:

"Моніторинг масивів поверхневих та підземних вод, з яких здійснюється забір води для задоволення питних і побутових потреб населення, проводиться в порядку здійснення моніторингу вод, що є складовою державної системи моніторингу довкілля".

11. У Законі України "Про охорону земель" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 39, ст. 349 із наступними змінами):

- 1) статтю 54 викласти в такій редакції:

"Стаття 54. Моніторинг земель і ґрунтів

Моніторинг земель і ґрунтів проводиться з метою своєчасного виявлення зміни стану земель, забруднення і властивостей ґрунтів, оцінки здійснення заходів щодо охорони земель, збереження та відтворення родючості ґрунтів, попередження впливу негативних процесів і ліквідації наслідків такого впливу.

Моніторинг земель щодо забруднення ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення включає:

- агрохімічне обстеження ґрунтів;
- контроль змін якісного стану ґрунтів;
- агрохімічну паспортизацію земельних ділянок.

Агрохімічна паспортизація орних земель здійснюється кожні 5 років, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень – кожні 5–10 років.

Суцільне ґрунтове обстеження земель сільськогосподарського призначення проводиться кожні 20 років.

Моніторинг земель і ґрунтів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, та іншими суб'єктами,

на яких законом покладено повноваження із здійснення моніторингу земель і ґрунтів, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України";

2) розділ VI доповнити статтею 54¹ такого змісту:

"Стаття 54¹. Інформаційне забезпечення у сфері охорони земель

Для забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо моніторингу земель і ґрунтів, стану земель та землекористування, а також для забезпечення інформаційних потреб у сфері охорони земель запроваджуються та використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизована інформаційна система моніторингу земель і ґрунтів.

У межах інформації, що отримується у сфері охорони земель і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованої інформаційної системи моніторингу земель і ґрунтів із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею".

12. Статтю 20 Закону України "Про екологічну мережу України" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 45, ст. 502) викласти в такій редакції:

"Стаття 20. Моніторинг екомережі

1. Моніторинг екомережі проводиться у рамках моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, який є складовою державної системи моніторингу довкілля.

2. Моніторинг екомережі передбачає здійснення спостережень, спрямованих на оцінку цілісності екомережі, стану територій та об'єктів екомережі, своєчасне виявлення негативних змін та прогнозування їх можливого розвитку, пов'язаних із цим наслідків, розроблення відповідних прогнозів та рекомендацій щодо формування, зберігання та використання екомережі.

3. З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану екомережі, а також інших інформаційних потреб управління у сфері використання та охорони екомережі використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері використання та охорони екомережі.

4. У межах інформації, що отримується у сфері використання та охорони екомережі і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у сфері використання та охорони екомережі із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею".

13. У Законі України "Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів" (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 35, ст. 484 із наступними змінами):

1) розділ I доповнити статтею 5¹ такого змісту:

"Стаття 5¹. Інформаційне забезпечення управління в галузі генетично-інженерної діяльності та поводження з ГМО

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією в галузі генетично-інженерної діяльності та поводження з ГМО, а також інших інформаційних потреб управління в галузі генетично-інженерної діяльності та поводження з ГМО використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи в галузі генетично-інженерної діяльності та поводження з ГМО.

У межах інформації, що отримується в галузі генетично-інженерної діяльності та поводження з ГМО і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія автоматизованих інформаційних систем у галузі генетично-інженерної діяльності та поводження з ГМО із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею";

2) статтю 7 доповнити абзацом чотирнадцятим такого змісту:

"визначає порядок проведення моніторингу в галузі генетично-інженерної діяльності та поводження з ГМО".

14. У Законі України "Про інформацію" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 32, ст. 313):

1) у статті 13:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Інформація про стан довкілля (екологічна інформація) – це інформація, визначена частиною першою статті 25 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища";

частину третю виключити;

2) у пункті 1 частини четвертої статті 21 слова "про стан довкілля" замінити словами "інформація про стан довкілля (екологічна інформація)".

15. У Законі України "Про доступ до публічної інформації" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 32, ст. 314; із змінами, внесеними законами України від 30 листопада 2021 року № 1914–ІХ, від 27 січня 2022 року № 2024–ІХ):

1) частину п'яту статті 6 доповнити абзацом другим такого змісту:

"Не може бути обмежено доступ до інформації про стан довкілля (екологічної інформації)";

2) пункт 1 частини другої статті 13 доповнити словами "(екологічною інформацією)";

3) у частині п'ятій статті 15 слова "що загрожують життю" замінити словами "що загрожують довкіллю, життю";

4) у статті 22:

назву викласти в такій редакції:

"Стаття 22. Відмова, відстрочка та особливості задоволення запиту на інформацію";

доповнити частиною восьмою такого змісту:

"8. У разі якщо розпорядник інформації володіє інформацією лише у відмінній від запитуваної формі (форматі), він надає інформацію у наявній формі (форматі) із зазначенням причин надання інформації в іншій формі (форматі)".

16. Статтю 10 Закону України "Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів" (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 22, ст. 150; із змінами, внесеними Законом України від 1 грудня 2022 року № 2801–ІХ) доповнити частиною восьмою такого змісту:

"8. У межах інформації, що надходить до Єдиного реєстру і використовується для інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність

та здійснюється інформаційна взаємодія Єдиного реєстру із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею".

17. Частину другу статті 46 Закону України "Про управління відходами" від 20 червня 2022 року № 2320–ІХ доповнити абзацами третім – п'ятим такого змісту:

"Порядок здійснення моніторингу місць утворення, зберігання та видалення відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

З метою інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану місць утворення, зберігання та видалення відходів, а також інших інформаційних потреб управління у сфері управління відходами використовуються сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері управління відходами.

У межах даних та інформації, що отримуються у сфері управління відходами і використовуються для забезпечення інформаційних потреб управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку забезпечується технологічна сумісність та здійснюється інформаційна взаємодія інформаційної системи управління відходами із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня скасування чи припинення воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102–ІХ, крім пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Кабінету Міністрів України:

1) у річний строк з дня, наступного за днем опублікування цього Закону: забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

2) у річний строк з дня набрання чинності цим Законом поінформувати Верховну Раду України про стан його виконання.

Президент України
м. Київ
20 березня 2023 року
№ 2973-IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ